

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. I kor. Egy hóra. I kor. 50 fill.
Negyedévre 3 Negyedévre 4 50 .

Felolós szerkesztő:
Dr. NEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piazz-utca 49. szám.

A városatyaválasztások.

A hivatalos jelöltek fényes győzelme.

A városi párt nyugodt büszkeséggel tekinthet vissza a mai nap eredményére, mert az a becsületes kitartás, amellyel a függetlenségi párttal kötött megállapodásnak eleget tett, győzelmet hozott. A hivatalos lista minden kerületben többségben volt s csupán a Csapó-utcai kerületben történt változás a listán, amennyiben a hivatalos jelöltek közül három kimaradt és azok helyett mások jutottak be. Azonban ez sem jelenti a hivatalos lista vereségét, mert olyan erőt nyert a törvényhatóság, mint *Balkányi Ede* dr. tb. tisztii főorvost, akinek nagy közegészségügyi működése és tudása értékes tőkéje lesz a közérdeknek. Ezért, *Balkányi Ede* dr. személye miatt is örömmel kell üdvözlőnk ezt a váratlan változást.

A diadalmas örömet nem zavarja most már meg az a visszataszító tülekedés, amellyel különösen egyik kerületben egyes emberek befurakodni igyekeztek a hivatalos jelöltek közé, hogy azoknak nevével takartan, ravaszkodással, meglapulva belopózzanak a törvényhatósági bizottságba. A legagyafurtabb fúrfanggal sem tudták azonban a ravaszkodók legyurni az egységes megállapodás mellett lezavazó polgárságot és bár a törtétek érdekeik szerint kameleonként változtatták meggyőződésük színeit és annak formáját igyekeztek fölvenni, akinek neve mellé odaragadtak, a ravaszkodás az alattomoság, az ala-

koskodás nem használt. A polgárság józan érzése, helyes látása azonban elbukatta ezt a visszatetszést keltő, férfiatlan, nem nyílt tülekedést s győzelemre vitte szavazatával azokat a neveket, melyeket a városi párt és a függetlenségi párt politikai tendenciáktól eltekintve méltónak jelölt ki arra, hogy helyet foglaljanak Debrecen város fejlődését irányító törvényhatósági bizottságban. A lefolyt városatyaválasztásokról a következő részletes tudósítás számol be:

I. kerület, Csapó-utca.

Reggel kilenc órakor nyitotta meg a választási aktust *Bárdos Géza* elnök. A tüzoltó-laktanya körül már korán reggel a választás előtt, élénk volt az utca, kocsikok, gyalog jöttek a szavazók az urnához és egymásután adták le szavazataikat. A jelöltek közül nem egy ott drukolt a környéken és leste, vajon melyik listával szavaz a választópolgártárs, mert ilyenkor mindenki polgártárs és választó ur.

A Csapó-utcai kerületben elég erős küzdelem folyt a hivatalos lista egyes jelöltjei ellen és sikerült is azt megváltoztatni, amennyiben a hivatalos jelöltek közül három kimaradt és azok helyére mások jöttek be. A változás azonban nem jelent veszteséget a közgyűlésnek, mert a kimaradottak helyet is értékes emberek kerültek a törvényhatósági bizottság tagjai sorába.

A szavazás egész napon át szakadatlanul folyt kisebb-nagyobb érdeklődés mellett s bár a szavazást, mint a többi kerületben, itt is négy órakor berekesztették, a szavazatok összeszámolása még este hét órakor is tartott s az elnök csak nyolc órakor fejezhette be a hivatalos jegyzőkönyv fölvetelét. Ennek oka az volt, hogy e kerületben negyvennégy személy-

re adtak le szavazatot, akik közül a legtöbb természetesen jelölt sem volt.

Az I. kerületben összesen nyolc bizottsági helyre folyt ma a választás. Legtöbb szavazatot kaptak s így bizottsági tagokká lettek a következők:

1. Kiss Gyula dr.	299,
2. Kovács János	278,
3. ifj. Schwartz Vilmos	261,
4. Böszörményi Imre	251,
5. Balkányi Ede dr.	250,
6. Geréby Pál	249,
7. Suhajda Béla	189,
8. Kánya Lajos	136

szavazattal.

A lemaradottak közül legtöbb szavazatot kapták *Deseő Kálmán* dr. 117, *Bácsi András* 106, *Varjas János* 105, *Rostkovitz Arthur* 62, *Tokaji János* 55, *Günter Mihály* 33, *Varga Károly* 31, *Jászi Viktor* dr., *Tóth Aurél*, *Tóby István*, *Óreg Béla* dr., *Gáthy Bálint* 6—6, *Radákovich Géza* és *Szücs Géza* dr. 2—2, *Márk Endre*, *Degenfeld József* gróf, *Balkányi Miklós* dr., *Révi Nándor* dr., *Jánosi Zoltán*, *Diószegi János*, *Barna László* dr., *Biczó Gyula*, *Váray János*, *Bárdos Géza*, *Mayer Jenő*, *Törő Imre*, *Darvas Béla*, *Márkus Jenő*, *Csanak János*, *Szölös Dezső* dr., *Megyery Pál*, *Nagy Dezső*, *Derekassy István* dr., *Dávid Mihály*, *Vargha Imre* dr., *Tokaji Gyula* 1—1 szavazatot kaptak.

II. kerület, Péterfia-utca.

Kevesebb izgalommal folyt le a Péterfia-utcai kerület választási helyiségében az Egyház-tér 17. szám alatt levő konzisztoriális épületben. A választás mégis okozott egy kis mozgalmat s a kis és nagy diákok megcsodálták a rendőri silbak mellett felvonuló választókat, akik városatyákat teremteni sétáltak be az egyház tanácstermébe. *Szabó Lajos* vá-

Légvonat.

Apám szerencsétlen halála után ugyszólván egyetlen sou nélkül maradtam s ha véletlenül *Barmiche* bankházában egy szerény, évi 1800 frankos állást nem kapok, éhen halhatok. Így is csak éppen a mindennapi kenyeret s egy szerény hónapos szobát élvezhettem az életből.

Emellett még a fejembe vertem, hogy takarékoskodni fogok utiköltségre és kivándorlok Indiába vagy Kinába vagyont szerezni.

Másfél év alatt össze is kuporgattam négyszáz frankot, amit gondosan elrejtettem bőrdörmön alján.

Ilyen körülmények között ismertem meg *Juliet*-t, akit egyébként reménytelenül szerettem. Ő rossz utra térve, egy módfelett gazdag vén muzsikussal kötött barátságot, aki magával akarta vinni *Kaspitenger* mellé. *Juliet* már eleve kinezta a honvágy s csak az vigasztalta, ha majd az orosz-francia szövetség révén elég vagyont szerzett, visszajő Párisba. A bucsu alkalmával igen elérzékenyült.

— Egy szabad percem sincs már. Vasárnap csatlakoznom kell *Brüsszelben* az öreghez. De légy holnap este 6 órakor a *Gare du Nordon*, *Chantillyben* kiszállunk.

Másnap szabadságot kaptam, négy óra-
kor távoztam az irodából.

— De utközben — szólt a főnököm — kasszálja be ezt a nyolcszáz frankot *Garnolfnál*.

— De . . . ma már nem jöhetek vissza.

— Megbizom önben — nevetett. — Hozza el hétfőn a pénzt és tegye be mindjárt a pénztárba, én csak két órakor jövök be.

Én tehát *Garnolfnál* felvettem a pénzt, otthon sebtében átöltözököttem és úgy siettem a *Gare du Nordra*. Egy bőrtárcában a zsebemben pihent a nyolcszáz frank, míg másik zsebemben egy tárcában az én megtakarított négyszáz frankom feküdt.

Chantillyben egy felséges éjszaka után *Julie* rábeszélésemre sürgönyözött az öregének, hogy lekésset a vonatról s az egész napot még együtt töltöttük. *Pezsgős reggeli* után autón robogtunk ki a lóversenyre, ahol *Julie* biztos tijeit követve, alaposan eláztam . . .

Este, midőn vonatra ültem, az édes órák emlékével gazdagabban, de háromszáz frankkal szegényebben tértem haza.

A kupé zsufolva volt a legkülönbözőbb típusokkal. Jobbról egy beretvált arcú yankee ültem mellettem, balról egy fekete olasz. Engem elnyomott az álom s megérkezve Párisba, fáradtan tértem haza lakásomra.

Csak levetkezéskor jutottam a szörnyű felfedezésre, hogy ócska pénztárcám hiány-

zik zsebemből. Biztosan a vonaton lopta ki valaki . . .

Rettenetes kétségbeesés fogott el. Én ugyanis a finomabb tárcából fizettem, nem akarván az ócskát elővenni, amelyben az én pénzem feküdt. S most, hogy ezt ellopták, háromszáz frank hiányzott a *Garnolftól* felvett pénzhez . . .

Mi lesz? *Barmiche*től nincs mit remélnem. Kidob, tönkreteszti existenciámat, becsületemet . . . Leirhatatlan lelkiállapotban voltam, huszszor is leaktartam vetni magam az ablakból . . .

Reggel dideregve, fogvacogva siettem az irodába, attól tartva, ha hiányomat látják, rögtön gyanút fognak. Talán a főnök érkezétekig eszembe jut valami . . .

Tizenegy óra felé fogyni kezdett a bátorságom s a hajam, úgy éreztem, az égnek mered.

S egyszerre *Barmiche* hangját hallottam. Valamely okból előbb jött be, mint rendesen. Ezelős félelem fogott el s mint egy örült, felugrottam és kirohantam a folyosóra . . .

— A Szajjának megyek — gondolám. Ismét feldörgött *Barmiche* hangja, kiabált, diühös volt, szokása szerint.

Vacogva álltam meg. Egyszerre felnyílt egy ablak s óriási légvonal támadt, amely egész halom, papírost, írást sodort ki *Bar-*

lasztási elnök ügyesen végezte a dolgát és a választás szép rendben folyt le. Az összehívott lista legtöbbször érintetlenül került elő a választási urnából. A hivatalos jelöltek meg is választották, eszerint az eredmény a következő:

Török Péter	273,
Haendel Vilmos dr.	264,
Thieszen Arthur	262,
Jóna János	256,
Kertész László	241,
Ménes Mihály	234,
Lukács Béla dr.	228,
Bakóczy Gábor	152

szavazatot kapott.

E megválasztott törvényhatósági bizottsági tagokon kívül igen sokan kaptak még egyes szavazatokat.

III. kerület, Hatvan-utca.

Ugyancsak hasonló csendben és rendben folyt le a III. kerületi választás is a református tanító otthon Egyház-tér 17. számú helyiségében.

Itt is majdnem mindig szűz hivatalos listákat vett át a szavazólapokon Bacsó Dezső dr. választási elnök, aki nagy szakavatottsággal és figyelemmel vezette a választást. A hivatalos listák mellett alig került más szavazólap az urnába s a hivatalos lapon is csak egyes kihuzások voltak ahhoz képest, hogy egyik-másik választópolgártárs haragudott a jelöltre.

Ez a kerület kilenc tagot választott és pedig egyet három, nyolcat hat évre. A választás elég hamar véget ért, mert Bacsó Dezső dr. nagy jártassággal számolta össze a szavazólapokat, amelyekről a következő jelöltek nevei kerültek ki győztesen:

Szilágyi Bálint	309,
Szathmáry Ferenc	309,
Mike Ferenc	301,
Salánky Ferenc	296,
Sarkady Ferenc	278,
Nagy Pál	268,
Kovács Lajos	262,
Szücs István	262

szavazattal hat évre.

Moskovits Miksa dr. 244 szavazattal három évre lett a törvényhatósági bizottságnak tagjává.

IV. kerület, Piac-utca.

A városháza nagykapuja s a főbejárattal előtt álldogáló csoportok jelezték, hogy a városházán fontos aktus folyik.

A közgyűlési teremben egymásután jelen-

miche nyitott ablakán . . . — És közötté — még most is reszketek — bankjegyeket is. Egy pillanatig bután álltam, de egy belső hang máris a fülembe sugta:

— Kaptál háromszáz frankot, hiszen ugyanis neki adod vissza . . .

A hangot a mozdulat követte s visszaosontam a szobámba helyemre . . . Senki se látott. Hiába fogott el a lelkiismeret furdalás. — Késő volt.

A főnök már visszatért szobájába s látva a szétszórt papirosokat, dühösen káromkodott, kereste, kutatta számadásait, a pénzt. Mindenkit gyanúsított s valójában a sorsot okolta.

Én pedig befizettem a nyolcszáz frankot s azután nyomoruságos életbe kezdtem. Jóformán a betevő falatot elvontam a számtól. Mikor azután összekuporgattam nagynehezen azt a háromszáz frankot, egy borítékban elküldtem Barmichenak, névtelenül, csupán a következő szavakkal:

— Egy régi tartozás kiegyenlítése . . .

Véletlenül éppen a főnököm szobájában voltam, midőn felnyitotta a borítékot, óriási meglepetéssel fordította idestova a bankjegyet.

Aztán örömtelten felnevetett s megjegyezte:

— Micsoda tökfilkó!

J. H. Rosny.

nek meg a választók s az elnök Fejér Ferenc hivatalos komolysággal veszi át az igazoló jegyeket s mondja be azoknak számát a helyettes elnöknek, Hoffmann Sándornak, aki kikeresve a névjegyzékből a választó nevét, hangosan diktálja azokat a jegyzőnek. Az óriási teremben alig tűnik fel, ha tíz-tizenöt ember egyszerre megjelenik s már azért is igen-igen csendesnek látszik az amugy sem mozgalmas választás.

A Piac-utcai kerületben leadtak összesen 364 szavazatot s választott a kerület nyolc városatyát hat, egyet három évre. Városatyákká lettek:

Degenfeld József gróf	341,
Márk Endre	325,
Grósz Nagy Ferenc	323,
Csanák János	291,
Balkányi Miklós dr.	264,
Szölös Dezső dr.	264,
ifj. Horváth János	230,
Popper Alajos dr.	174

szavazattal hat évre és

Jászi Viktor dr. 190

szavazattal három évre.

Kaptak még Horváth Sándor dr. 94, Márkus Jenő 86, Schwartz Ármán 78, Békéssy László 77 szavazatot. Több-kevesebb szavazatot kaptak Deseő Kálmán dr., Csath Zsigmond dr., Killer Ede, Budaházy Albert, Rosinger Lajos, Budaházy Ödön, id. Zöld János, Kocsár Gábor dr., Balogh István, Laczka László, Kenyeres Károly, Szentesi János, Kardos Samu dr., Vojta Géza, Kelemen Gábor, Mórítz Ferenc, Rickl Géza, Herczeg János, Mayer Jenő, Dicsőfi József, Juhász Ignác, Körösi Kálmán dr., Rochlitz Artur, Varjassy Imre, Pethő István.

V. kerület, Varga-utca.

A város külseje éppen olyan csöndes volt, mintha nem lett volna városatyaválasztás. — Az V. kerület azonban mintha a többi helyett is harcias és mozgalmas akart volna lenni és az is volt. Itt fejtették ki az önjelöltek a legnagyobb furfangot és vívták a legerősebb, sokszor alattomos harcot a hivatalos lista s annak jelöltjei ellen. Egyike a legelkeseredettebben és legfurfangosabban harcoló önjelölteknek volt Kardos Samu dr., aki hol egyik, hol másik hivatalos jelölthöz fűzte a saíát nevét, hogy ezzel megtévessze a választókat s a hivatalos jelöltek között elbujva ő is besurranhasson a megválasztottak közé. Így akart a homokkerti lakosságnak kegyeibe is becsuszni, ámde a homokkerti választóknak megtévését elhárítandó, Jánosi Zoltán, aki a homokkerti érdekeknek mindig legerősebb és leglelkesebb harcosa volt, a következő nyílt levelet bocsátotta ma ki:

Nyílt levél.

T. Kövér Gyula urhoz és a Homokkerti lakosaihoz.

Tisztelt Uram!

Csatolva küldöm Önöknek ezt a szavazólapot, amelyről a Kardos-párt az én nevemet is lehuzta.

Most már így áll a dolog, Kardos Samu ur személyesen járva nálam és Márk Endre urnál s hozzám küldöttséget bocsátva, igyekezett befurakodni a városi párt jelöltjei közé. Mikor ez nem sikerült; mennvdörgött és mennydörgött a jelöltek kinevezése ellen. **Ha tehát Kardos ur be tud furakodni a hivatalos jelöltek közé: nincs kinevezés. Ha pedig nem tud befurakodni: akkor van kinevezés.** Mondhatom: kriminális logika!

Továbbá fölvettem engem, maga magát jelöltté nevezve ki, pártjának a jelöltjei közé, mert magához akarta csalogatni hiveimet és talán csekélységem csendes támogatását is. Mikor pedig abból, hogy november 12-én a Homokkerti vacsorára nem mentem ki és ezzel nyilvánosságra hoztam, hogy ő velem semmi közösséget nem vállalok; világosan látta, hogy én reám nem számíthat:

lehuzta a nevemet. Így taktikázik ő a mások, pl. Deák Ferenc ur nevével is, aki helyet a Vargakertben az ő kortesei Papp János gör. kath. lelkész ur nevét írják be. **Ő felőle bukhatik mindenki: csak Ő győzzön.**

Mondhatom: **biztató önzetlenség! Megválasztása esetén is ilyen önzetlenség várható tőle.**

Ezzel csordultig a pohár! **Kardos Samu csak magának a barátja; mindenki másnak ellensége.** Nekem is.

És, aki az én ellenségem barátja: nekem az ellenségem.

Kijelentem tehát, hogy — ha Önök Kardosra szavaznak — (és, ha Kardos meg lesz választva, Önök rászavaztak): én a ref. olvasógyűlésnek választmányi tag-ságáról lemondok és **megszünöm barátja lenni a Homokkertnek. Ezt a veszteséget száz Kardos se pótolja ki.** Szerénytelenség nélkül mondhatom.

Debrecen, 1911. november 16.

Tisztelettel:

Jánosi Zoltán.

A lefolyt küzdelemre jellemző adat a következő jelenet. A szavazatok összeszámolásának vége felé, az elnök, miután azt hitte, hogy a jegyzők nem hallották a szavát, kétszer mondta Kardos Samu nevét. Erre Jánosi Zoltán figyelmeztette az elnököt, hogy tévedés fordulhat elő.

Kardos Samu erre így szólt:

— Talán fáj neked, ha az én nevemet kétszer halod?

— Nyugodt vagyok, hogy még négyszer sem fogom hallani — felelte Jánosi.

És igaza volt, mert még csak háromszor hallotta s ezzel Kardos Samu elbukott, mert ha még negyvennyolcszor hallotta volna, ma Kardos Samu a város atyja volna.

A Varga-utcai kerületben csak késő este tíz órakor tudtak elkészülni a szavazatok összeszámolásával, ami nem is csoda, mert összesen 659 szavazólapot adtak be, amelyek közül 169 volt tiszta. A hivatalos lista teljes egészében győzelmesen került ki a választási küzdelemből s így városatyákká lettek:

Révi Nándor dr.	572,
Jánosi Zoltán	549,
Poroszlav László	390,
Eckstein Márk	385,
Kovács József dr.	340,
Zelinger Ede	333,
Gáspár Géza dr.	332,
Pálffy Gábor	331

szavazattal.

Kardos Samu 283 szavazatot kapott, míg több-kevesebb szavazatot nyert Deák Ferenc, Derekassy István dr., Janovits Mihály, Nagy Lajos, Szembratovics János, Letzter József, Bárány Henrik, Nánássy Lajos, Józsa Ödön, Beregi Nagy Sándor dr., Papp János, Csath Sándor dr., Matolcsy László dr., Puskás Károly, ifj. Schwartz Vilmos és Öregy Béla dr.

VI. kerület, Kossuth-utca.

A városháza kistanácstermében lassan folyt a szavazás, a választási elnökség ráért adomákat elmondani és meghallgatni. Itt a választókat a legbarátságosabban fogadták és sietség nélkül lajstromozták el a szavazást. A nyugalomra meg is volt az alapos ok, a hivatalos lista győzelme már délelőtt tizenegy órakor bizonyos volt. A beadott 354 szavazólap közül 224 tiszta volt.

A szavazatok így oszlottak meg, kapott:

Körösi Kálmán dr.	328,
Dicsőfi József	324,
Rochlitz Artur	317,
Pethő István	316,
Herczeg János	313,
Varjasy Imre	312,
Kelemen Gábor	292,
Juhász Ignác	258

szavazatot.

Több-kevesebb szavazatot kaptak még Szücs Géza dr., Vojta Géza, Györffy Miklós

báró, Sárváry Lőrinc, Végh Gyula, Oláh Imre, Matolcsy László dr., Varjas István, Varjasi István, Bátor József, Ménes Mihály, Haendel Vilmos dr., ifj. Kertész István, Jóna István, Bakóczy Gábor, Horváth József, Török Péter, id. Zöld János, Thieszen Arthur, Jóna János, Barna László dr., Tóby István, Tóth Aurél, Kecskés István, Polgári József, Szentesi János, Polgári Bálint, Móricz Ferenc Kenyeres Károly, Balogh Géza, Öreg Béla dr., Gáthy Bálint, Winkler Jenő dr., Bakonyi Samu dr., Kertész László, Békési Lajos, Legányi Gyula dr., Publig Ernő, Burger Péter dr., Békés Lajos, Csurka István, Lukács Béla dr., Békés Emil, Márk Endre.

A költségvetést általánosságban megszavazták.

Lukács László budget-beszéde.

Ma, amidőn a költségvetési javaslatot a képviselőház általánosságban elfogadta s részleteiben is el kezdte tárgyalni, Lukács László pénzügyminiszter beszédét mondott. A pénzügyminiszter nagyszabású beszédéből a legáltalánosabb érdeklődést bizonyára az a bejelentés kelti, hogy legközelebb felhatalmazást fog kérni a minisztertanácstól az állami tisztviselők részére az egész folyó esztendőre drágasági pótléknak kiutalványozására, egyúttal pedig törvényjavaslatot fog benyújtani a tisztviselőknek nyújtandó családi pótlékról.

E nyilatkozatok azt bizonyítják, hogy bár a pénzügyminiszter és a kormány a legszigorubb takarékosagot tartja szem előtt, a tisztviselők anyagi helyzetének javítására még is kell jutnia pénznek és jut is. A kormány bejelentését osztatlan helyesléssel fogadta a képviselőház és bizonyára így fogadja az egész ország is.

Kétségtelen, hogy a jövő költségvetési javaslat még ez évben törvényerőre emelkedik s akkor sor kerül az új polgári perrendtartás életbeléptetéséről szóló törvényjavaslatra is.

A mai ülésről fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

Návay Lajos elnök tíz óra után nyitotta meg az ülést.

Nyomban rátértek a költségvetés általános vitájának folytatására.

Simonyi-Semadam Sándor a néppárt nevében kijelenti, hogy a párt a költségvetést nem fogadja el, de mert a költségvetés elintézését nem akarja késleltetni, ezuttal eláll a szólás jogától és kifogásait majd részletekben fogja előterjeszteni. (Helyeslés.)

Szterényi az ipari szubvenciókról.

Szterényi József a költségvetést elfogadja. Kereskedelmi és ipari szakkérdésekkel óhajt foglalkozni. Iparoktatásunk fejlesztését sürgeti, mert ez az intézményünk kitiünően van megalapozva és világhírré tett szert. Sajnálja, hogy az iparfejlesztés az utóbbi időben csökkent. Lehet vitázni arról, hogy jó-e a szubvenció-rendszer. Ő sem rajong érte. De nálunk szükségképpen kiegészítő eszköz, amelyről nem lehet lemondani. Foglalkozik azzal a vizsgálattal, amelyet Hieronymi indított az 1881. óta adott ipari szubvenciókról. Részletesen ismerteti a vizsgálat számszerű tetteit. Elvesztett a szubvenció 26 gyáránál, de ezek egyike sem volt nagy gyár. A többi prosperál és így a kiadott 49 millió korona szubvenció hasznát hozó összegnek tekinthető. Ez fényes eredmény. Az ipari termelés a szubvenciók révén 300 millió koronával emelkedett. Olyan eredmény ez, amely az iparfejlesztési akció folytatását teszi szükségessé.

A közlekedési viszonyok nagyon rosszszak. Csak egy nagyszabású beruházási program volna képes ezen segíteni és ennek megindítását a legsürgősebb feladatnak tartja. A budapesti pályaudvarok újjáépítése el-

maradhatatlan, a fiúmei állomás kiegészítése elhalaszthatatlan. Át kell szervezni a Máv. mai adminisztrációját és a jelenlegi bürokratikus rendszer helyett kommerciális szelvényben kell az államvasutakat átszervezni. Védelmébe veszi a zónatarifát és óva inti a minisztert a tarifadijszabás olyan szellemű megváltoztatásától, mint a minőt tervez. A zónadijszabás hibáit ki lehet javítani, de magát a rendszert nem szabad feláldozni. Figyelmebe ajánlja még a miniszternek a vicinális vasut építését, ami az országra nézve igen nagy fontossággal bír. A vicinálisok jóvédelmeinek gyarapítására ajánlja a személy és áruforgalom szétbontását. Személyvonat menjen többször és gyorsan, tehervonatot pedig annyiszor, a mennyiszor szükséges.

Elnök: Több szónok nincs felírva. Kíván-e még valaki szólani? Ha senki sem kíván szólani, a vitát bezárom. Az ülést öt percre felfüggesztem.

A pénzügyminiszter beszéde.

A szünet után

Lukács László pénzügyminiszter felel a vitában elhangzott kifogásokra. Azokkal, a miket az egyes szónokok a költségvetési vita során a véderőtörvényről és a választójogról mondtak, nem kíván foglalkozni. — A választójog kérdéséről akkor fog nyilatkozni, majd ha a kormány jelzi saját álláspontját és benyújtja az erről szóló törvényjavaslatot. Most az a kérdés, hogy a költségeloirányzat helyes-e és hogy az ellene felhozott kifogások érdemben helyénvalók-e?

Egyetért Szterényinek azokkal a megjegyzéseivel, melyeket a vizerő kihasználásáról mondott. Azonban megjegyzi, hogy a vizerő kihasználása — jóllehet, több terv fekszik a kormány előtt — csak reális számvetések után oldható meg, mert nálunk olyan drága a töke és a munkaerő, hogy ez nehézzé teszi a vízi energia helyes és jövedelmező kihasználását. Azokat is helyesnek tartja, amiket Szterényi az államvasutaknál szükséges intézkedésekről mondott. Az ő kereskedelmi minisztersége csak ideiglenes volt és azért nem foglalkozhatott nagyszabású reformokkal. De hogy az államvasutak tökéletesítését mennyire szükségesnek és sürgősnek tartja, azt mutatja az, hogy az államvasuti beruházásokra ez évre száz millió koronát vett fel. Meggyőződése, hogy ezt az összeget évről-évre fel kell venni. (Helyeslés.)

Kijelenti, hogy a vasutaknál tervezett nagy beruházás csak úgy lehetséges, ha a tervezett áru- és személydijszabás felemelésétől a kormány nem tekint el, a zónadijszabás jelentőségét elismeri, de ma már túl vagyunk azon a veszedélen, hogy a díj-szabás felemelése miatt a személyforgalom csökkenésétől kelljen tartani. Megcáfolja a közönség körében elterjedt felfogást, mintha ő ellensége lenne a vicinálisok építésének. — Ez nem igaz, ő csak olyan vicinálisok építését ellenzi, amelyek nem a forgalom érdekeit szolgálják, csak a magánérdek erőszakolja.

Részletesen foglalkozik az adóreformmal szemben elhangzott kifogásokkal. — Öszinte köszönettel emlékezik meg Déry Zoltán beszédéről, melyben elismerte, hogy a költségvetés reális. Habár paradoxonnak tetszik, kijelenti, hogy a büdzsé kedvező eredménye sokban köszönhető annak, hogy 1910-ben exlex volt.

1910-ben olyan kiadások, melyek csak költségvetés keretében emelkedhetnek, nem is nagyobbodtak, ellenben a bevételek természetes emelkedése megvolt. Déry utalt arra, hogy az előző kormány kötelezettséget vállalt arra, hogy az államvasuti tarifákat továbbra nem emelik.

Felolvas egy jegyzőkönyvet, melyben Szterényi államtitkár úgy nyilatkozott, hogy „a jelenlegi kormány nem emeli tovább a tarifákat”. Ez a kötelezettség csak az előző

Lukács László kijelenti, hogy a tisztviselők álláspontját méltányolja, a drágaság türethetetlen helyzetet teremtett s így felhatalmazást fog kérni a drágasági pótléknak ez évre való utalványozására s törvényja-

vaslatot fog beterjeszteni a családi pótléknak megállapításáról. (Általános helyeslés.)

Polónyi Géza és Beöthy László kereskedelemügyi miniszter felszólalása után a Ház a költségvetést általánosságban elfogadta s megkezdte a részletes vitát, amelyben a közönségjutottak el.

Az ülés háromnegyed kettőkor ért véget.

Debrecen éjjel.

*

Bózváry Magda Debrecenben.

— Egy regény vége. —

Az éjjeli Debrecen ismét érdekes vendéggel szaporodott. Ma este 7 órakor Budapestről ideérkezett Bózváry Magda, egy gyönyörű szőke hajú leány, aki pár hó előtt majdnem végzetes szerepet játszott egy előkelő fővárosi katonarvos életében, akivel hosszú időn át intim baráti viszonyt folytatott.

Sablonos szerelmi idill ez, mely a kavéházban, vagy az utcán kezdődik, ahol az olyan szép arcú, csinosan termett leányok, mint Bózváry Magda, szemet szurnak egy-egy gazdagabb és jól élő urnak, aki hozzája szegődik, elhalmozza bókokkal és ajánlatokkal, amikor aztán a viszony már untatja, olcsón, ridegen fordít hátat, mintha nem is érdekelné, hogy a kicsi nő életének legszébb éveit, fiatalágának legmelegebb csókját és ölelését adta oda a szeretett Don Jánosnak.

Sokféle recipe van ilyenkor, melyek nemzetenként karakterizálódnak. A francia kokott most már „charme”-ot kapott és ezután rideg üzleti számítással méri érzelmeinek gyöngébb és kevésbbé gyöngébb megnyilvánulását. Eljár a középrangu éttermekbe, cukrászdákba s a bohéme negyedétől távol eső táncos mulatókba. Ha akad barátja, selymet vetet vele, csatot, nyakláncot és órát s a tárcáját nyújtja oda, ha szerelemről beszél vele. Aztán kimegy a versenyterre, az 5 frankos helyre megismer egy kis tőkést s lassanként, de biztosan bele kerül egy „báró vagy bankár” karjaiba, aki aztán mind a két szerepet betölti, míg fel nem váltja egy barátja. A jövő így már biztosítva van.

A német lány sem csinál szcénát, sőt az „orosz grófnő” sem. Előbbi férjhez megy vagy számoló pincérré avanzsál, az oroszok a brettlin próbálnak szerencsét, ki-kerülnek a világba, ahol jó távol hazájuktól, összetalálkoznak honfitársaikkal, vagy egy szerb előkelőséggel, aki aztán visszaadja nekik, amit elvesztettek: a családi tüzhelyet és a becsületet.

Belgrádban egész csomó ilyen orfeum diva megy férjhez évenként bankárokhöz, egyetemi tanárokhöz és más előkelőségekhez. A külföldre száműzött terroristák is szívesen lépnek szabadházasságra kicsi nőkel, akik később palotáik urnői lesznek.

Csak az olasz, meg a magyar lány nem ismeri el ezt a könnyű módját a szakításnak. Itt az esküdtsékek tucatszámra mentenek fel elhagyott leányokat, akik a csábítót törrel, revolverrel, vagy vitriollal bucsuztatják és a cserben hagyott leány még évtizedek múlva sem tudja elfelejteni a csábítót.

Itt van a Bózváry Magda esete. — Gépiró leány volt, mikor megismerkedett

Vajsz Sándor dr. ezredorvossal, aki elhalmozta gyöngédséggel, figyelemmel s később szerényebb havi appanázst is adott neki. A leány azt hitte, ez a boldogság örökidőkre szól, úgy viselkedett tehát, hogy még az irigység sem tudott hozzáférközni. Pedig a férfi már félévi együttlét után új idilre vágyott s terhére volt a ragaszkodás. Szakítani akart.

— Utoljára kérlek, áldozz nekem néhány percet! — írta a leány. A legény pedig nem mert egyedül menni a találkozóra, detektívet kísértette el magát.

Kusza gondolatok, ideges belső láz tépteszakgatta Bózváy Magda kicsi szívét, mert már nem tudott kérni.

Leszámolt. Vette a revolvért s felhevült állapotban tüzes ujjakkal húzta meg a revolvért. Egy csettintés és a férfi összerogyott, piros vére megfestette a durva fekete földet. Az esküdtszék pedig jogosnak találta a leszámolást.

— Soha eszem ágában sem volt, hogy színész nő legyek. De az orfeumok és mulatók elhalmoztak ajánlataikkal. Addig zaklattak, amíg magam is gondolkodóba estem és leszerződtem és ma éppen oly lelkiismeretesen dolgozom, mint többi kollégáim. — Hogy van-e hozzá tehetségem, annak elbírálására a közönség hivatottabb, mint én! Azt mondják van. Legalább Budapesten a Friedmann-mulatóban sikert-sikerre arattam. Most ez a második szerződéselem. Már is kalandos és akadályokkal terhes.

— Tán csak nem szökött?

— Majdnem. Kottáim egy része ott is maradt. Igen, nekem már kottáim vannak, látom, ez meglepi Önt. — De én életemben mindig ambiciózus voltam s így rövid másfél hónap alatt önálló műsort szereztem.

— És Vajsz dr. ural érintkezik még?

— Nem, talán soha az életben sem! Pedig ma is épp úgy szeretem, mint akkor, a mikor az a golyó kiszaladt a csőből...

Érdkes, szép arca megvonaglott s a szája szegletén olyan remegés futott át, mint mikor a szerelmes asszony a szemét is behunyja, csak hogy abba az illuzióba ringathassa magát, hogy aki nincs itt, az itt van és csak arra vár, hogy eloldalogjon a nap, ez a kandi vetélytárs, mely akkor is épp oly behizelgően meleg volt, de a fényt és tüzet, melyet „annak az embernek“ a zeme és ölelése sugárzott, még sem tudta pótolni soha... Most jó az éjszaka, a mámor és a tánc. S ahány arslán kinyújtja utána a karját, azt hiszi régi szerelme öltött új alakot!... Mert ilyen az élet: kápráztató és illuzióval terhes!... (gy. zs.)

Zsilinszky Endrét letartóztatták.

A főtárgyalás decemberben lesz.

A budapesti kir. ügyészség — mint fővárosi tudósítónk jelenti — tegnap megtette indítványát, azt kérve, hogy az Achim-pör két vádlottját: Zsilinszky Endre drt és Zsilinszky Gábort vizsgálati fogságba helyezték. Ma már a törvényszék is határozott ebben az értelemben és Zsilinszky Endre dr. még mielőtt a határozatot kézhez vette volna, Budapestre utazott s ma délelőtt tizenegy órakor jelentkezett az ügyészség vezetőjénél, Sélley Barna főügyész helyettesénél. A fiatal Zsilinszky védőjével, Kenedi Géza dr. országgyűlési képviselővel érkezett az alkotmány-tcai törvényházba s egyenest az ügyészségre mentek. Előbb csak

a védő ment be a hivatal főnökéhez, akivel egyidejűleg hivatalosan közölte, hogy a másik vádlott, Zsilinszky Gábor, most katonas ezért nem állhat a bíróság rendelkezésére, őt illetően katonai hatósághoz kell majd fordulni.

Mialatt a védő benn tanácskozott, nagy tömegben vették körül a gyilkossággal vádolt fiatal embert, akivel egy hírlapíró beszélgetésbe bocsátkozott.

— Mikor megtudtam a Kuria határozatát, — mondta Zsilinszky Endre — amelynél váratlanul sujtott engem, azonnal eltökéltem, hogy feljövök a fővárosba s jelentkezem az ügyészségnél. Ennek az elhatározásomnak teszek most eleget, annál is inkább, mert úgy hallom, hogy letartóztattak volna, ha önként nem jelentkezem. Bátyám, Gábor, ezidőszerint a temesvári 21-es tüzérezredben szolgál, az ő ügyét katonai uton fogják elintézni. — Most újabb nagy izgalmak várnak reám. Én azonban remélem, hogy ügyem mielőbb főtárgyalásra kerül és *bizom a budapesti esküdtek nagy intelligenciájában. Az igazság igazság marad Budapesten is.*

Tovább nem beszélhetett, mert Kenedi Géza dr. védő kiiött a folyosón s a reá várakozó Zsilinszky Endréhez lépett:

— Endre öcsém, gyere be a főtárgyaláshoz!

A fiatal Zsilinszky követte s néhány perc múlva már egy ór lekísérte a fogházba, ahol újból megkezdte a vizsgálati fogságát, hogy ott várja be a sok port felvert Achim-pör második esküdtszéki tárgyalását. — Valószínű, hogy a tárgyalásnak már decemberben sorát eitik.

Csokonai Vitéz Mihály.

*

Ha az utóbbi évek irodalmi mozgalmait nézzük, a forradalmárok, merészek és fiatalok csoportjában egy ismerős név tűnik minden oldalról a szemünkbe. Csokonai Vitéz Mihály, a „Lilla-dalok“ halhatatlan költője, évszázados kultúra feljáró apostola, színes álmok, ötletes pajzánkodások költője áll elénk, öreg lelkeknek, tépett szárnyu s elfáradt emberek elé és „Csikóbdörös kulacsá“-val a kezében, szemünkbe vágja:

— Én vagyok közöttetek a legfiatalabb!

Igaza van! Évszázados viszontagságok el nem fárasztották, lantjának frissességét lekoptatni nem tudták. Otthon van a „Nyugat“ ultramodern táborában s a Nagy Endre cabaretjében egyaránt, mert ami szülte, az élet, a szellem és a liktető életbőlcsélet, ifjúságot, halhatatlan izomzatot és friss vérkeringést kölcsönzött lelkeknek: beérhetetlen költészetének.

Ma, mikor elérkezettünk születésének egy újabb évfordulójához, nem kell sippal-dobbal és nádi hegedővel belármáznunk az embereket, eljönnek azok maguktól is. Mert ahány írástudója van ennek a hatalmas olvasónemzetiségnek, valamennyi sarja besereglik Csokonai nagy költészetének csarnokába, hogy egy-egy koszorúfüzért tegyen a fejére. És ahány levél ezeken a koszorúkon egymás mellett elfér, annyi ezer meg tizezer lélekben erősödik a Csokonai költészetének a kultusza. — Színház, cabaret, szépirodalmi és napilapok hasábotak szentelnek az ő forradalmi lelkületének, századokat megelőző gondolkodásmódjának és érzésének feltámasztására.

Ma, mikor a debreceni Csokonai-kör küszöbén megállunk, megilletődve kell meghajolnunk annak a nagy munkásságnak a láttára is, mellyel ez a szerény, vidéki irodalmi egye-

sület, teljesen magára hagyva, közöny és feledés romhalmazából ki tudta emelni azt a monumentumot, melyre a Csokonai Vitéz Mihály neve és költészete ma már kitörölhetetlen betűkkel van felróva.

Színház és művészet.

A színház műsora:

PÉNTEK: *Ocskai brigadéros*, színmű. (A. bérlet.)

SZOMBAT: *Bányamester*, operett. (B. bérlet.)

VASÁRNAP: *Három feleség*, operett.

Bányamester. Ha Gaguinnal jóllakott az ember, akkor a praerafaelitákhoz megy s ha a hangszerelésbeli bravurokkal tele, dallamban vérszegény modern operetteket unja, akkor a régi, de jó bécsihez tér meg. — Suppé, Millöcker, Zeller s Strauss József, a valcerek királyának sok kedves, behizelgő melódiája mindig szívesen látott vendég olyan ügyes, sikerült előadásban, mint amilyen a tegnapi volt. A hangszerelés primitív-sége még csak élesebben emelte ki a Zeller dallamgazdagságát, amellyel manapság kétszer három felvonást is betöltenének a zene-technika mai mesteremberei. Zilahyné és Falussy tehetségük legjavát adták. Kassay pompás volt, Borbély Lili Zilahyné mellett is jól megállotta az énekek helyét. A többiek is, Deésy, Guthy Sarolta, Ligeti és a kar kifogástalan játékot produkáltak. Köszönjük Zilahynak, hogy előkereste nekünk ezt a darabot, amelynek úgy látszik egy pár évtized pora sem ártott meg.

Ocskai brigadéros. Holnap, pénteken este kerül színre Herczegh Ferenc kiváló színműve, az Ocskai brigadéros, melyre már napok óta nagy ambícióval készül a társulat drámai személyzete. A népszerű színművet hosszas pihentetés után elevenítette fel Zilahy igazgató s most Thury Elemér rendező vezetése mellett elsőrangú kiosztásban hozza színpadra. Tisza Ilonát Papp Etelka, Dili cigányleányt T. Csige Böske, Ocskai Thury Elemér játssza. Nagyobb szerepeket játszanak még Kassai Károly, Szilágyi Ernő, Székely, Kemény, Ligeti, Dési, Békéssi és Máthé.

Vasárnap délután Lehár Ferenc népszerű zeneszerzőnek a Három feleség című operettje kerül színre mérsékelt helyárral 3 órai kezdettel.

Boszorkány. A heti műsornak kétségkívül legérdekesebb és legvonzóbb darabja a vasárnap este színre kerülő Boszorkány dráma. Sardou Viktornek ez a világhírű drámája érdekesítő meséjénél fogva és határozott jeleneteivel az általános érdeklődést biztosítja. Thury Elemér rendező vezetése mellett az elsőrangú szereposztásban résztvevő előadók a zérdekes előadásra, melyben a két fő szerepet T. Csige Böske és Thury Elemér játsszák. Sokat hangoztatott kíváncságnak tesz eleget Zilahy igazgató akkor, mikor e rendkívüli érdekes drámát ismét műsorára tűzte. Az előadásra jegyeket előre lehet váltani a színházi pénztárnál.

A Bonbonniere helyisége végre kicsinek bizonyult a gyönyörű publikum befogadására, amely a világvárosi műsor megtekintésére összegyűlt. Nem is csoda. A műsor szenzációs; olyant még nem láttak, amit a három Emerson produkál, nemkülönben a Figinis akrobaták, a Feritta quartett kintentezt szépségei, a „négy édes leánya“ táncensemble, a Sisters Jellaws angol táncosnők, Csabai Zsófi, a publikum kedvence, az állandó tagok, élükön Sziklayval, mind művészi nivóra emelik a műsort. Holnap, pénteken piros est, színre kerül közkívánatra a Postahivatal, Szöke Szakáll szatirja. Jegyek előre válthatók Antalffy könyvkereskedésében a rendes helyárrakon.

Véres szerelmi dráma.

Három gyilkosság egy öngyilkosság.

Borzalmas gyilkosság és öngyilkosság történt ma Bécsben, hol egy fiatal államhivatalnok megölt három embert, azután önmagát lötte agyon. A véres esetről Bécsből a következőket táviratozzák:

A bécsi társadalom egyik előkelő családja *Holzknicht von Hort* Róbert, az osztrák igazságügyminiszterium nyugalmazott osztályfőnökének családja. E családhoz bejáratos volt *Matkovits* Richárd dr., egy dalmátországi levélhordónak fia. A tehetséges, művelt s nagy tudású fiatal ember előbb a meggyilkolt Károly királynál volt nevelő s innen került a Holzknicht-családhoz, amely őt nagyon megszerette és gyermekének tekintette.

Holzknichtnek három gyermeke volt: a 24 éves Mária, a 21 éves sRóbert és a 17 éves György, akit Matkovics naponként tanított.

Matkovics közben beleszeretett Máriába s miután a leány viszonozta a fiatal ember érzelmeit, meg is kérte a leány kezét. — Holzknicht nem utasította vissza a kérést, hanem azt mondta, hogy Matkovits, aki csak gyakornok volt az egyik miniszteriumban, igyekezzék valami állást szerezni. A választ azonban Matkovits mégis visszautasításnak vette és ma délután ez elkeseredett állapotban rettenetes tette határozta el magát. Délután három órakor szokás szerint elment Holzknichtekhez, hogy Györgyöt tanítsa. Amikor a szobába lépett s a fiut az ajtónak háttal az íróasztalnál ülve látta, elővette revolverét és fejbe lötte.

A lövésre berohant a fiu testvére Mária, amint a leány a szobába lépett Matkovits őt is célba vette és *szíven lötte*. Ugyanakkor rohant be Róbert és, akire Matkovits több lövést tett s az egyik golyó a *fiu tüdejét furta át*. Ekkor önmaga ellen fordította revolvert s *gyanlotta magát*.

A hazatérő házbéliek négy halottat találtak otthon.

IRODALOM.

A Csokonai-kör ünnepi felolvasó ülése. A Csokonai-kör november 17-én, pénteken délután 5 órakor az „Arany Bika” nagytermében Csokonai Vitéz Mihály emlékének szánt ünnepi felolvasó ülést tart a következő műsorrall:

1. Csokonai-nyitány. Előadja: Rácz Károly zenekara.
2. Megnyitó beszéd. Mondja: Géresi Kálmán, a Csokonai-kör elnöke.
3. A tihanyi ekhóhoz. Férfikarra átirta Mácsai Sándor. Előadja: a ref. tanítóképző Csokonai-énekara.
4. Csokonai és a rézmetsző diákok. Irta és felolvassa: Ecsedi István dr., a Csokonai-kör tagja.
5. Költemények. Irta és felolvassa: Körösi Kálmán, a Csokonai-kör választmányi tagja.
6. Csokonai Lilla-dalaiból. Előadja: Vajda Ilonka, a debreceni színtársulat művésznője.
7. Bolond Isték ismét bekukkant Debrecenbe. Humoros költemény; irta és felolvassa Benedek János, a Csokonai-kör tagja.
8. a) A reményhez. b) A csikóbőrös kulacsához. Férfikarra átirta Mácsai Sándor. Előadja: a ref. tanítóképző Csokonai-énekara.

Tag és hozzátartozója nem fizet belépti díjat. Nem tag belépti díja 1 korona; diák-jegy 20 fillér. Jegy váltható Kubek Sándor gyógyszer-tárában (Tisza-palota) és este a pénztárnál.

HIREK.

— **Lévay József kitiintetése.** A hivatalos lap mai száma érdekes királyi kéziratot közöl, amely a legfelsőbb kitiintetést. A király Lévay József irónak, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagjának, irói működése elismeréséül a Szent István-rend kiskeresztjét díjmentesen adományozta.

— **A D. M. K. E. közgyűlése.** A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesületnek vasárnap Szegeden báró Dániel Ernő v. b. t. t., ny. miniszter, a D. M. K. E. elnökének vezetése alatt megtartott közgyűlésében a kultúregyesület felkérésére Dr. Lázár György, Szeged város kitünő polgármestere tartotta meg a szokásos ünnepi beszédet, amely tévesen úgy került be a fővárosi lapokba, mintha Lázár György dr. bántólag érintette volna a D. M. K. E. működését. A polgármester gyönyörű beszédben általánosságban emlékezett meg a magyarországi egyesületi életéről, a folyton szaporodó új és új nem dolgozó egyesületekről, amelyek annyira lekötik a társadalom erejét, hogy az anyagilag kimerített, elfásult és bizalmatlan lett közönség nem támogatja aztán az olyan komoly, gyönyörű, nemes és nagy nemzetközi célokért küzdő egyesületeket sem, mint a kultúregyesületek, amelyeknek nincs módjában a hosszú évtizedekre megállapított, alapszabályokba felvett kulturprogramját gyorsabb tempóban megvalósítani. A fiatal, alig 9 esztendő D. M. K. E. munkássága az elért nagy sikerek és fényes eredmények hosszú sorozata, amelyet elismert az igazgatóság ezuttal is, mivel a vasárnap megtartott közgyűlés alkalmával báró Dániel Ernő elnöknek, Perjéssy László társelnöknek és Gallowich Jenő alelnök-főtítkárnak lelkes buzgalmukért és a kultúregyesület érdekében kifejtett fáradhatatlan munkásságukért egyhangulag jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Gallowich Jenőnek köszönetet szavaz az igazgatóság azért is, hogy hat het alatt 27 új alapító és 1500 új rendes tagot szerzett lelkes fáradozással a kultúregyesületnek.

— **Halálozás.** Súlyos csapás érte tegnap Potorán István kir. ítélőtáblai bírót. Tegnap délután a felesége 49 éves korában hirtelen elhunyt. A haláleset Debrecen egész társadalmában mély részvételt keltett, mert a szeretetreméltó, kedves uriaszonyt őszintén tisztelték és szerették. Potoránné nemrégén megbetegedett, vakbélgyuladást kapott, amely annyira súlyosbodott, hogy a beteget operálni kellett. Az operáció sikerült, azonban komplikációk léptek fel s a beteg állapota mind rosszabbra fordult, úgy, hogy tegnap meghalt.

— **Beteg a német császár.** Berlinből jelentik: Vilmos császár, hír szerint a tegnapi előtti parforce vadászaton könnyen meghült. A császár tegnap még részt vett az ujoncok megesketésén és beszédet is intézett hozzájuk. Este Dél-Németországba kellett volna elutaznia, de gyöngékedése miatt ezt az utazást vasárnapra halasztották.

— **Hauer Bertalan siremléke.** Debrecen város egész társadalmában élénk emlékezettel gondol vissza arra a csapásra, amely közéletünket Hauer Bertalan halálával érte ez év elején. A szomorú visszaemlékezésre az ad most alkalmat, hogy ma délelőtt 9 órakor lesz a debreceni izraelita temetőben az ünnepélyes sirköteleplézés. Diszes márványemléket állítottatott fel az elhunyt özvegye, aki ezután hívja meg a család ismerőseit, Hauer Berci volt jóbarátait a megemlékezésnek erre a gyászos ünnepére.

— **Élelmiszer vizsgálat.** A debreceni vegyvizsgáló állomás kiküldötte Adorján István dr., ma délelőtt a debreceni rendőrség közbenjöttével, a helybeli fűszer- és élelmiszerkereskedőknél tejjelvizsgálatot tartott, melynek eredménye még ismeretlen.

— **Toselliné válópöre.** Milanóból jelentik, hogy Toselliné válópörét a férje ellen a firenzei polgári törvényszék előtt e hó 21-én tárgyalják.

— **Ülés az egyháznál.** A debreceni református egyház gazdasági bizottsága november 18-án délután 3 órakor az egyház tanácstermében ülést tart, melyen folyó ügyeket tárgyalnak.

— **Egy hajóparancsnok katasztrófája.** Londonból táviratozzák: Brine, a St. Vincent csatahajó parancsnoka Portland és Berehaven között az ár lesodorta a fedélzetről. Brine a tengerbe fullt.

— **Élestöltéssel lőnek.** A debreceni 3. honvédegyezred december 4., 6., 7., 13., 14., 15. és 20-dik napján Sárkut-tanya melletti gyakorlóterén éles golyóval harcászati céllövést tart. Ezeket a napokon reggel 8 órától délután 1 óráig a járás-kelés s az élő állatok felhajtása veszélyes.

— **Halálos esés a toronyból.** Derecskéről jelentik nekünk: Fülöp József 19 éves kőművesegéd a templom tornyát renoválta. — Egyszerre elvesztette egyensúlyát és tíz méter magasból a földre zuhant. Ott dolgozó kőművestársai segítségére siettek, kocsira tették a haláltusával küzdő fiatal embert és behozták Debrecenbe. De még utközben meghalt. Valószínűleg felboncolják.

— **Revolvert fogott az anyjára.** Fettmann Sándor férfi szabónak van egy tíz éves Andor nevű fia, aki még csak a negyedik elemi osztályba jár ugyan, de már bátran órát adhatna felnőtteknek is a lopásból és egyéb gazemberségből. Ma délelőtt például egy revolvert kerített valahonnan s lelövélssel fenyegette meg az édes anyját. Addig is, míg javítóintézetbe internálják, a gyermekmenhelyen helyezték el.

— **A szökött katona.** Kézdivásárhelyről jelentik: Kézdivásárpatakon elfogták Bajcsi József szökött katonát, kinek az üldözése mintegy ötven csendőr volt összpontosítva. Bajcsi a tavasszal szökött meg ezredétől Brassóból s azóta rablásból, betörésből élt. A nyár folyamán valóságos rettegésben tartotta a vidéket. Elállotta az országutakat, kifosztotta a járókelőket és megbecstelenítette az utjába tévedt nőket. — A nagyszámu csendőrség hiába üldözte, mindig kiszökött a gyűrűből és más helyen tünt fel. Most azután egész véletlenül kézre került Kézdivásárpatakon, ahol egy lakatlan házban ütötte fel tanyáját. A híres legényt egy pad alól rángatták elő és átadták a csendőrségnek, mely nyomban erős őrizet alá vette. Most a csendőrség faluról-falura kíséri, hogy kiderítse, mely helyen, melyik betörésben bűnös. Mihelyt a nyomozást befejezik, azonnal átadják ezredének, melytől három izben szökött meg.

— **Bihardiószeg református lelkésze bölcsészeti doktor.** Veres István dr., ki az elmúlt években nyomtatásban is megjelent német nyelvű munkájáért avatták Bécsben a teologia doktorává, e hó 10-én Kolozsváron az egyetemes történelemből bölcsészeti doktorrá avatták. A nagy képzettségű lelkész fővendébeli munkásságára bizonyára ter fog nyilni már-már meglevő egyetemünkön.

— **A hosszupályi-i mandátum.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A hosszupályi-i kerületnek mint egy száz tagu küldöttsége, melyben Miskolczy Ferenc főispán és Fráter Barnabás alispán is résztvettek, kereste fel ma nemzetiszini zászlóval a kereskedelemügyi miniszteriumban Beöthy László minisztert. A küldöttség szónokája Csiki Andor református lelkész volt, aki arra kérte a minisztert, hogy fogadjon el a kerület képviselő-jelöltiségét. — Beöthy László hosszabb beszédben igen jó választ adott.

— **Tiszti fazon szerint készült felöltök** láthatók kizárólag Rózsa-féle üzletben, kistéplombazárban, melynek megtekintésére felhívjuk a mélyen tisztelt hölgyközönség figyelmét.

— **Kiadó utcai szoba a Piac-utcán, minden órán. Gázvilágítás. Cim a kiadóban.**

— **Kocsitakarók, női és férfi angol pléd, padló és lópokrórok, flanell takarók, kocsuszőnyegek, lábtörők nagy választékban Kardos Lászlónál.**

— **Kemény és puha kalap ujdonságok 4 K-tól 12 K-ig Lengyel Samunál.**

— Csódtömegeből vett, nagymennyiségű ingek, alsónadrágok, gallérok, kézelők, zseb-kendők, nyakkendők, keztyűk stb. érkeztek! Györfi testvérek, Piac-utca 30.

— Fiatal segéd, uri dírtól üzletbe azonnal felvétetik. Cim a ...

Kitüntette a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításokon arany éremmel és oklevéllel.

Vannak fájdalmai?
Rheuma, csusz, lőszvény
szaggatása?

Ezen fájdalmak ellen legbiztosabb báziszer a híres

Király-Balzsam!

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idűlőbb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszünteti.

Fog- és fejfájást 5 percz alatt megszüntet. Egy nagy üveg ára 2 korona teljes használati utasítással. Kapható a feltaláló és készítő

GRÓSZ HAGY FERENCZ
gyógyszerárban Kossu h-utca 8. szinh z mellett.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitel	849.—
Osztrák hitel	651.25
4 százalékos koronajáradék	90.85
Allamvasút	733.50
Jelzálogbank	487.50
Rimamurányi	672.50
Salgótarjáni	677.—
Közúti vasút	895.50

Irányzat: Szilárd.

Magánleszámítolási kamatláb:

Bécs 4¹⁵/₁₆%, Berlin 4¹/₂%, London 3³/₈%.

Budapesti gabonátőzsde.

Svaz E. (Strasser és König) debr. bizományos távirati jelentése.	
Buza októberre	—
áprilsra	11.80
Rozs októberre	—
áprilsra	10.20
Zab októberre	—
áprilsra	9.65
Tengeri májusra	8.42
Tengeri 1912. év júl	8.46

Irányzat: Szilárd. Készaru 5 magasabb.

Helyi értékpapírok magán árfolyama.

Névért.	Ösz-talék	1911. szelvényekkel	Kor.
500	50	Debreczeni Első Tktár	900
200	18	Aiföldi tktár	395
500	40	Ipar és Keresk. bank	805
200	18	Közgazdasági bank	400
200	17	Takarék és Hitelintézet	350
200	14	Debreczeni Hitelbank	260
400	21	Általános Forgalmi Bank	—
200	10	Bankeyesület	—
900	80	Istvánalom	700
200	10	Debr. Helyi vasút	—
200	18	Termény és éruaktár	—

Csend a debreceni papirpiacon. Bizton számítottunk arra, hogy a novemberi medio után a pénzvisszonyok javulni fognak, ez azonban nem következett be. Ez lehet a magyarázata annak a lanyhaságnak, mely a debreceni papirpiacon beállott. Mindenképen érdekes, hogy dacára a pénzdrágaságnak, a helybeli értékek változatlanul egy nívón maradnak, de amennyiben sem kínálat, sem kereslet nincs, a forgalom teljesen stagnál.

Az Ingatlan Értékesítő első mérlege.

Ma kaptuk meg az Ingatlan Értékesítő Részvénytársaság első rendes közgyűléséről szóló meghívót és ennek kapcsán a lefolyt üzletv. eredményét feltüntető zárószámadatokat. A mérlegben csakugy könnyedén átsiklani szinte lehetetlen, mert olyan eredményt tüntet fel, aminőhöz hasonlót eddig még Debrecenben egy vállalat sem tudott felmutatni. Azt látjuk tudniillik, hogy az intézet négy ingatlan oly valóban csekély értékben van felvéve, mint aminőn a vétel alkalmával állott és ennek dacára a nyereség 13.5 százaléknak felel meg. Ha ehhez hozzávesszük a mérlegben felsorolt ingatlanok mai approximativ értékét, ugy megállapítható, hogy a 400 darab 500 korona névértékű részvény egyenkint legalább is 2000 korona értéknek felel meg. A társaság a kimutatás szerint igen kis rezsivel dolgozik, nem úgy, mint

egyik-másik helybeli intézet, ahol a rezszi az alaptőke 5—6 százalékát is kiteszi. Az eredményszámában a házjövedelem 36.995 koronában van feltüntetve; — ugy látszik — netto jövedelem, t. i. az adó és a fentartási költségek már le vannak ütve, mert tudunkkal az Iparbank-udvar bérjövödelme magasabb. Az intézet a földjeit is igen jól jövedelmezeti, mert a körülbelül 230.000 koronában fölvetett földterületek csaknem 21.000 korona jövedelmet hoznak. Mindez amelleit bizonyít, hogy a vállalat a vásárlásnál nem csupán az értékemelkedésre, de a biztos jövedelmezésre is kellő és beható figyelemmel volt. A mérleg adatai általában fényes bizonyítékai annak, hogy a társaság a beléje vetett bizalomnak nemcsak minden tekintetben a leglelkismeretesebben felel meg, hanem a reá bizott tőkét a leglucrati-vebb módon tudja gyümölcsösztetni.

Egy városi telekvásárlás. Alig egy éve, annak, hogy Debrecen városa megvásárolta Weisz Bernát dr. bankigazgatónak az Olaj-út melletti területű 32.300 négyszögöles szőlőt, négyszögölenként 6 korona 50 fillérjével. Ezt a telket tulajdonképen köztemető céljára szánta a város, ujabban azonban ki-tűnt, hogy közelségénél fogva ez a telek alkalmatlan erre a célra s a köztemetőt jóval távolabb eső helyen kell létesíteni. Annak idején valóságos forrongás kísérte e vásárlást és nagyrésze a városi bizottsági tagoknak szinte kikelt az ellen, hogy ezért a területért ekkora árat fizet a város. Annál fenyesebb elégtételül szolgál azoknak, akik e vásárlás mellett foglaltak állást az a körülmény, hogy az ezen a telken jóval tul fekvő parcellák ma már négyszögölenként 12 koronájával könnyű szerrel eladhatók. Ha tehát erre a telekre is csak ugyanezen egységárat vesszük alapul — holott ez feltétlenül értékesebb — s ha a város hajlandó volna ezen tudadni, ez az üzlet körülbelül 160.000 korona netto haszonnal zárulna.

A Közvetítő Bank tőkét emel. A Debreceni Közvetítő Bank részvénytársaság folyó hó 25-ikére rendkívüli közgyűlést hívott össze, melyen az alaptőkét 100.000 koronára fogja fölemelni. Az új kibocsátást — mint értesülünk — az eddigi részvényesek már lejegyezték. Itt említjük meg, hogy a társaság az áruüzlet kultiválását is be fogja vezetni. Az igazgatóság az intézet ügyvezetőjével Kálmán Sándort, a Kereskedelmi Részvénytársaság eddigi irodafőnökét hívta meg.

Uj vasut Nagylétától Székelyhidig. A kereskedelmi miniszterium egy évre megadta az előmunkálati engedélyt a debrecen-nagyvárad helyiérdekű vasut részvénytársaságnak, hogy vonalát Nagyléta-Vértes állomástól kiágazva, Kokad és Álmosd községek érintésével a bihari helyiérdekű vasutat Székelyhid állomásáig meghosszabbíthassa.

A külső vásártér. Pár héttel ezelőtt Debrecen város új szabályozási tervzetét a miniszter jóváhagyta, egyben azonban annak az óhajának adott kifejezést, hogy kívánatos volna, ha a lehetőség szerint köztereket létesítenének. Ez bizony nagyon szép és üdvös volna, de sajnos, a város tényleg oly elhibázott módon épült be, hogy ilyen tereket csakis óriási áldozatok árán lehetne létesíteni. De ha már nem lehet új tereket csinálni, legalább fejlesszük azt a keveset, ami már megvan. Ugy látszik, ezt a nézetet tette a tanács is magáévá, mert — amint értesülünk — a főutcához legközelebb eső Külső Vásártér teret akarja különböző intézmények létesítésével széppé, tetszetőssé kiképezni. Ez a terv valóban meg is érdemli a fejlesztést, részben az élénk szomszédos utcáknak s magának a főutcának közelségénél, részint a rajta lebonyolódó nagy forgalomnál fogva. A terv szerint az egész teret parkirozni fogják szökőkuttal egészítik és amennyire lehet, középületeket is fognak ott emelni. Rövidesen, mihelyt az óriási munkahalmaz a mérnöki hivatalban csökkenni fog, az erre vonatkozó munkálatok is sorra kerülnek. — Amennyiben az annyiszor szóvá tett kisállomás kihelyezésének kérdése akuttá válik, a Külső Vásártér teljesen a város központjába fog kapcsolódni.

Ingatlanok forgalma.

Láng Ferenc és neje Krémer Janka veszi Bartha István és neje Szabó Esztertől Ká-kóczi-utca 58. sz. házat 34.000 koronáért.

Kolozsváry Mihály és neje Major Zsuzsanna veszi Balogh István és neje Medgyesy Erzsébettől Ujkerti szőlőt 6000 koronáért.

Debrecen sz. kir. város veszi Takács Bálint és neje Laky Etelkától Vörösmarty-utca 13. sz. házat 49.895 korona 80 fillérért.

Regény-csarnok.

FEHÉR FALAK.

REGÉNY.

Irta: MAX PEMBERTON.

Fordította: Szebenvel József.

Néha még maga is kételkedett és kérdezte magától:

— A nagybátyám fiát, vagy egy szédelőt védelmezek-e?

A büszkeségét sértette, hogy néha még ő is kételkedni mer a hitében, de nem tehetet róla. Jura néha ugy viselkedett, hogy Ulusia nem hihette, hogy Fülöp gróf fia viselkedik így. A sok szó mintha eltérítette volna első meggyőződésétől.

Lord Amblehurst hét óra után lépett be a könyvtárszobába. Átöltözött és egyenesen az Erlach-palotába hajtattott.

Ulusiát, aki hirtelen végigmustrálta a belépőt, megdöbbenetette a viselkedése. Már a külsejéről látta, hogy nem jó hirt hoz. De nem szólt róla, hanem a kezét nyujtotta:

— Köszönöm, hogy eljött.

— Kötelességem volt.

— Tudtam, hogy nem fog kifogásokkal élni, hanem jön azonnal. Szép, hogy előbb rám gondolt.

— Azért jöttem Bécsbe, hogy önhöz jöj-jek. Az én hireim sürgősek.

Ulusia elpirult, az arca szinte lángolt.

— Azt mondja a nagybátyám, hogy a pap holnap ide érkezik. Látta őt? Ön tudja, hogy ez igaz-e, vagy sem.

— Igaz.

(Folyt. köv.)

Legnagyobb választék

harisnyákban

kötött és szövött árakban

Márton Gyula és Fia

ujjonnan berendezett ur! és női divat üzletében
Főter- és Simonffy-u. sarok, a városházával szemben. — Flók üzlet nincsen.

EREDETI

BOLINDER-féle

nyersolajmotorok és nyersolajlocomobilok

Sürgöny-czím: Szabóék
Telefon: 76-48
132-50

Csak Szabó Emil és Társánál kaphatók.
BUDAPEST, VI, Teréz-körút 46. szám.
benzin motorok. Szivógázmotorok. Teljes malomberendezések. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Kérjük a szilvre ügyelni.

Ruggyanta bélyegzőt
pecsétnyomót és mindennemű vésést
készít
Paulo István
kő- és érez vésnök
DEBRECZEN, Batthyányi-utca 22.

Donogán és Somossy
DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

Szőnyegek. Függönyök. Ágy-
és asztalterítők. Flanell ta-
karók. Paplanok. Matraczok.
Linoleum nagy raktára.

1338 1911. v. h. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbiróságnak V. 2206/2. 1911. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Wallerstein Fülöp és fiai cég részére debreczeni lakosoktól 133 kor. tüke, ennek 1910. év október hó 30. napjától számítandó 5% kamatai és az eddig összesen 64 kor. 46 fillér perköltség erejéig 1911. évi szeptember hó 6-án bíróság felülfojlat és 630 koronára becsült butorokból álló ingóságok **1911. évi november hó 29-én délelőtt 11 órakor** kezdetét veendő és Arany János-utca 2. sz. a. megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1911. évi november hó 10.

Olah Géza, bírói kiküldött.

Menyasszonyi kelengyék és ajándéktárgyak nagyraktára

Kaszanyitzky Endre

Főutcza üzletébe

megérkeztek és nagyválasztékban a legolcsóbb árak mellett kaphatók:
asztali-, függő-, szalon-, ebédlő- és hálószobai villany csillárok és lámpák
melyek a legmodernebb és legszolidabb kivitelben állanak a n. é. közönség rendelkezésére.

Olcsó árak! Kifutó áru!

Vendéglői és kávéházi felszerelések.

Ujra megnyitott a Rózsa-féle

női felöltő és kalap áruház
Kistemplombazár
csupa új árukkal.

Remek szép gyermek ruhák

Kötött kapisonok és Kabátka. — Szép lüster kötények, fehérneműek érkeztek

STARK SÁNDOR

csipke, szalag, fehérnemű üzletébe. Piac-u. 7. Vecsey-házban. Kérem a cégre figyelni.

Szabó iparos szaktársak!
Gyapju szöveteket és bélés árukat olcsón csakis
Fettmann Sándornál
Sas u. 4. szám alatt szerzhetik be.

Uj Szücs és Szörmeáru üzlet.

MÁRTONFALVY EMILNÉ

Piac-u. 58. sz. alatt. (Iparbank épületében.)

Ajánlja a legnagyobb választékban **boákat, karmantyukat, muifokat és mindennemű szörme árukat** a legolcsóbb szabott árakban.

MEGHÍVÁS.

AZ INGATLANT ÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG Első rendes közgyűlését

1911. évi november hó 26. napján délelőtt 11 órakor tartja meg a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Bank tanácstermében (Piac-utca 58. szám), melyre a részvényesek tisztelettel meghívottnak azon figyelmeztetéssel, hogy az alapszabályok 10. § a szerint részvényeiket vagy az intézet pénztáránál, vagy bármely Debreczenben székelő részvénytársulati pénztárnál, Budapesten: az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztárnál és a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál 3 nappal a közgyűlés előtt le kell tenniük.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése és számadása az 1910/11. üzletévről és indítvány az évi nyereség felosztása iránt.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A mérleg megállapítása és a nyereség iránti határozathozatal.
4. A felmentvény iránti intézkedés.
5. Igazgatósági javaslat az alapszabályok módosítása iránt.
6. Két igazgatósági tag választása.
7. Négy felügyelő-bizottsági tag választása.
8. Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok díjazásának megállapítása.
9. Esetleges indítványok.

Az igazgatóság.

Az évi jelentés, mérleg és az ezekre vonatkozó adatok folyó évi november hó 17-től kezdve az intézet helyiségében az üzleti órák alatt megtekinthetők.

Kiadások.			EREDMÉNY-SZÁMLA.		Jövedelmek.	
	K	f.		K	f.	
1. Fizetett kamatok	30240	78	1. Házi-jövedelem	36995	52	
2. Üzleti költségek	3498	90	2. Földjövedelem	20933	—	
3. Nyomtatványok	459	78	3. Kamatok	12230	36	
4. Tiszti fizetések	3530	—				
5. Adó	5220	47				
6. Leírások	129	20				
Egyenleg, mint nyereség	27079	75				
	70158	88		70158	88	

Vagyon.			MÉRLEG-SZÁMLA.		Teher.	
	K	f.		K	f.	
1. Iparbankudvar	802649.04	—	1. Részvénytőke	200000	—	
2. Hutfész földingatlan	246075.36	556573	68	9686	28	
3. Polgári	—	68266	06	562759	17	
4. Bessenyei	—	47867	82	1400	—	
5. Giro számla	—	118864	60	2826	80	
6. Felszerelvény	1292. —	500	—	27079	75	
7. Átmeneti kamatok és tételek	129.20	1162	80			
	803752	—		803752	—	

Mandel Ernő, ügyvezető.

Debreczen, 1911. június hó 30-án.

A könyvvezetésért: Schwartz Andor.

Az igazgatóság:

Latynovits Mihály, Füst Ödön, Besztina Jenő, Csóka Sámuel, Szunyoghy Sándor, Lőkövits Arthur, Emerich Arnold.

A felügyelő bizottság:

Tóth István, Nyíri Géza, Ifj. Rickl Antal.

